

لنډه پیژنگلو

نوم: فاطمه

کنیت: ام الحسن، ام الحسین، ام المحسن، ام الائمہ، ام اییها ۱

مشهور لقبونه: زهرا، بتول، صديقة کبری، مبارکه، عذرا، طاهره، سیده النساء، انسیه، حوریه،
ذکیه، مرضیه ۲

پلار: دخدايي پاک وروستي پیغمبر(ص) حضرت محمد(ص)

مور: بي بي خديجه رضی الله عنها د پیغمبر(ص) لومړۍ ماندينه او لومړۍ ښځه چې اسلام یې راوړ.

زوکړه: په مکې کښې د بعثت په پنځم کال ۳

شهادت: مدينه. د هجرت يوولسم کال د پیغمبر(ص) له وفاته دوه نیم کاله وروسته ۴

ښخیدو ځایې: د سیاسي وجوهاتو او د خپل وصیت مطابق د شپې په پټه حضرت علی علیه السلام خاورو ته وسپارله ۵ او تر ننه پورې یې قبر سم ځایې نه دی معلوم ۶

اولاد: امام حسن مجتبی علیه السلام، امام حسین علیه السلام، زینب(ع)، کبری(ع)، ام کلثوم(ع) او محسن علیه السلام چې سقط شو+

د وحی او رسالت لور د پلار په څنګ کښې

د پیغمبر(ص) له بعثته پنځه کاله وروسته د جمادی الثانی د میاشتې په شلمه نیټه د جمعي په ورځ د پیغمبر(ص) او بي بي خديجې په کور کښې یوې جینۍ سترګې وغړولې او ددې جینۍ (بي بي فاطمه) په زوکړې سره د رسول د خدای کور د مینۍ او محبتې ډک شو د گران رسول د غمونو د ږدونو او کړاوونو په غوغا کښې چې پیغمبر(ص) ورسره په مکې کښې مخامخ ؤ وړې بي بي فاطمې(ع) د سحر د وږمې په شان د پلار او مور زړه سوړ کړو. څومره لویه درجه او فضیلت دی د هغې لور چې د پیغمبر(ص) زړه ورسره قراریدو او فرمایل به یې: “فاطمه(ع) زما روح دی او له هغې څخه د بهشت او جنت بوي راځي” او خدای پاک د هغې د طهارت او پاکۍ په حقله وایي:

“انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت و يطهركم تطهيرا” ٧ “خداي پاك اراده كړې ده چې تاسو د پيغمبر (ص) اهلبيت له هرې پليټۍ او ككړتيا پاك وساتي”.

د بي بي فاطمې (ع) پلار صفت ته حاجت نه لري. داسي پلار خداي خلق عظيم بللى ٨ او فرمايې ” چې دا پيغمبر له خپلې خوښې هيڅ خبره نه كوي او څه چې وايي د خداي وحې ده ” ٩

بي بي فاطمې (ع) خپل ټول نوراني عمر د داسي لوړ او عظيم پلار په لمن كښې تير كړو. قابو دوه كلنه وه چې له پلار سره يو ځايې كفارو او قريشو اقتصادي محاصره كړه او درې كاله يې د شعب ابي طالب ١٠ كښې له خپل پلار او مور او نورو مسلمانانو سره په سختو شرائطو، لوړې او سختۍ كښې تير كړل.

د بعثت په لسم كال له شعب څخه تر ژغورنې لږه موده وروسته يې گرانه مور چې ظالمانو او قريشو سره يې په مقابلې كښې او په اقتصادي محاصرې كښې خپل وروستي لس كلونه تير كړي وو ، چې وفات شوه. كه څه هم دا جداي دوي ته ډيره سخته وه. خو تر دې وروسته پلار ته له نژدې او د هغه له پاكه تربيت او مينې خړوبه شوه له هجرت له لږه موده پس د پيغمبر (ص) د كورنۍ له نورو ښځو او حضرت علي عليه السلام سره له مكې څخه مدينې ته راغله او بيا له پلار سره يو ځاي شوه. په مدينه كښې د پلار د ژوند په سختيو كښې له هغوي سره برابره شريكه وه او د احد په جنگ كښې وروسته له دې چې مسلمانان شاتگ ته مجبوره شول، بي بي فاطمه (ع) له مدينه ووتله او د پيغمبر كيمپ ته راغله او له حضرت علي سره يو ځاي يې د پيغمبر (ص) د زخمونو ملهم پټۍ وكړه. ١١

بي بي فاطمه (ع) د اسلام په كور كښې پيدا شوه، له اسلام سره لويه شوه او ژوند يې له پيغمبره (ص) جدا نه ؤ او هغه مبارك (ص) به تر هر چا زيات د هغې كور ته ورتللو. د پيغمبر (ص) خدمتگار وايي: ” كله چې به د خداي رسول (ص) په سفر تلو نو تر ټولو وروسته به يې له بي بي فاطمه (ع) سره خداي پاماني كوله او چې كله به را ستنيډو، تر ټولو مخكښې به د بي بي فاطمه (ع) ديدن ته ورتللو. ١٢ د پيغمبر (ص) د ژوند په وروستيو شيبو كښې هم بي بي فاطمه (ع) د هغه مبارك سر ته ناسته وه او ژپل يې او پلار ورته ډاډ وركاؤ. ١٣

د بي بي فاطمې (ع) مور

بي بي فاطمه (ع) د خپل وړوكوالي پنځه كاله د بي بي خديجه (ع) په شان د قدر منې او سر ښيندونكې مور په لمن كښې تير كړل هغه ښځه چې د اسلام لومړۍ مرمړه وه او پيغمبر (ص) د هغې په باره كښې فرمايلي دي ” خديجه (ع) ددې امت يوه ډيره غوره مرمړه ده ”

پیغمبر(ص) له بي بي خديجې (ع) سره دومره مينه لرله چې تر څو ژوندۍ وه، گران رسول(ص) بل واده ونه کړو د هغې له وفاته وروسته به يې هم ډيره يادوله او د هغې د ملگرو به يې هم ډير احترام کاؤ. تر دې چې که چا به هغه مبارک ته کومه تحفه يوره نو وبه يې فرمايل "دا تحفه زما پلانکۍ بي بي کره يوسۍ ځکه چې هغه د بي بي خديجه (ع) ملگرې وه"

عائشه وايي "پیغمبر(ص) به بي بي خديجه(ع) دومره په ښو يادوله چې يوه ورځ مې پرې اعتراض وکړو چې بي بي خديجه خو يوه بوډۍ ښځه وه او خداي پاک تاته تر هغې ښې بيبيانې نصيب کړي دي پیغمبر(ص) غصه شو او وې فرمايل "په خداي قسم زما نورې بيبيانې تر هغې ښې نه دي ځکه چې خديجې(ع) هغه وخت په ما ايمان راوړو چې نور خلق کافران وو او زه يې هغه وخت تصديق کړم چې نورو دروغښتن گنهم او ماته يې هغه وخت خپل مال راکړو چې نورو له خپلو مالونه محرومه کولم او خداي زما نسل له هغې وگرځولو" ۱۴

دا خبره په تاريخ کښې د يو لويې حقيقت څرگنداوې ده ځکه چې د بي بي خديجه(ع) سر ښيندونو د اسلام په ترقۍ کښې ډير مهم رول لوبولی دی. ځينې محققان وايي چې اسلام او د پیغمبر(ص) رسالت د حضرت علي عليه السلام په جهاد او د بي بي خديجې(ع) په پيسو سره ډيره ترقۍ وکړه يعنې خداي پاک دا دوه د پیغمبر(ص) د دين د خپرولو لپاره يوه وسيله وگرځوله ۱۵

نو مقصد دا چې بي بي فاطمه (ع) د داسي مور او پلار لور وه. بي بي خديجه د بعثت په لسم کال وفات شوه. او تر هغې وروسته يوازې بي بي فاطمه (ع) وه چې د پیغمبر(ص) کور به يې له مينې ډکولو.

مديني ته هجرت

د بي بي خديجه (ع) د وفات په کال د پیغمبر(ص) تر ټولو ستر ملاتړي حضرت ابوطالب (ع) هم وفات شو. ۱۶ ابو طالب (ع) د پیغمبر(ص) تر ټولو له نژدې او مټينو ملگرو څخه ؤ. او له دې امله چې د قریشو مشر او د مکې له لويانو څخه ؤ نو د خپل نفوذ او رعب په وجه د پیغمبر(ص) او مسلمانانو لپاره تر ټولو لويې ملاتړي او محافظ گڼل کيده او تر څو چې دی ژوندی ؤ د قریشو کافرانو پیغمبر(ص) ته لاس نه شو اوږدولی. ۱۷

حضرت ابو طالب(ع) په خپل ټول عمر کښې د پیغمبر(ص) له هيڅ ملگرتيا او خدمته کوتاهي ؤ نه کړه او د دې لپاره چې د قریشو او کفارو په وړاندې د پیغمبر(ص) لپاره يو بند وي، خپل ايمان يې پټ ساتلو. او داسي به يې ظاهروله چې يوازي د خپلولۍ په وجه د پیغمبر(ص) ملاتړ کوي. د حضرت ابوطالب دا تدبير او چل ددې سبب شو چې د قریشو کافران هغه د خپل ځانه وگڼي او د هغه د احترام په وجه يې پیغمبر(ص) ته څه نه شول ویلي. خو افسوس ځنو ناپوهو او لنډ فکرو

کسانو د حضرت ابوطالب(ع) په ایمان او اسلام کښې شک کړې او هغه ته چې یو با ایمان سړی ؤ د شرک او کفر په شان نا روا نسبتونه ورکړي دي ۱۸

د حضرت ابوطالب(ع) په وفات سره د پیغمبر(ص) کار لاسخت شو او د قریشو زورونې او ازارونې زیاتې شوې. تر دې چې په یو شیطاني پلان سره یې د مکې بیلا بیلو قبیلو یو یو کس وټاکه چې د شپې پیغمبر(ص) شهید کړي او د پیغمبر(ص) خپلوان او قبیلې له دومره ډیرو قبیلو انتقام وانه خستې شي. تر دې وروسته د هجرت قیصه پېښه شوه او پیغمبر(ص) هجرت وکړو. پیغمبر(ص) ۱۲ ورځې پس د مدینې یو کلي قبا ته ورسیدو او هلته پاتې شو چې حضرت علي عليه السلام ورسره یو ځایې شي. حضرت علي عليه السلام د امانتونو له رسولو څو ورځې وروسته له هغوي سره یو ځایې شو.

د بي بي فاطمه (ع) اسماني شخصیت

د نړۍ له بیبيانو د بي بي فاطمه (ع) اسماني شخصیت ډیر لوړ دی. هغه بي بي فاطمه (ع) چې په معصومینو کښې شمیر ده ۱۹ او د هغې او کورنۍ محبت او ولایت له دیني فرضونو څخه دي ۲۰. او داسې بي بي چې غصه کول او خفه کول یې د خدای پاک غصه او خفګان ګڼل کیږي ۲۱ نو راځې چې د معصومینو له خلې د هغې د صفاتو ځنې برخې درته بیان کړم:

۱. پیغمبر(ص) فرمایلي دي چې د خدای په حکم سره یوه فرېښته نازلې شوه او ماته یې زيري راکړو چې حسن او حسین د جنت د ځوانانو سرداران او بي بي فاطمه (ع) د جنت د ښځو سرداره ده. ۲۲

۲. ګران رسول فرمایي چې د نړۍ تر ټول غوره مرمې څلور دي. د عمران لور مریم، د خويلد لور خديجه، د حضرت محمد لور بي بي فاطمه(ع) او د فرعون ښځه اسیه بي بي. ۲۳

۳. بیا هم ګران رسول (ص) فرمایي چې جنت د څلورو بیبيانو مشتاق دی د عمران د لور مریم، د فرعون د ښځې اسیې، په دنیا او آخرت کښې د پیغمبر(ص) د ماندينې بي بي خديجې او بي بي فاطمه (ع) ۲۴

۴. همداراز فرمایي چې خدای پاک د فاطمې(ع) په غصې غصه کیږي او د هغې په رضا راضي کیږي.

۵. امام موسی بن جعفر عليه السلام فرمایي د خدای رسول(ص) فرمایلي دي چې خدای پاک څلور ښځې غوره کړې. مریم، اسیه، خديجه، او فاطمه سلام الله عليهن. ۲۵

۱۶. امام رضا عليه السلام د خداي له رسوله نقلوي چې وې فرمايل حسن عليه السلام او حسين عليه السلام او د دوي پلار تر ما وروسته په زمكه كښې تر ټولو غوره كسان دي. او مور يې د زمكې تر ټولو غوره ښځه ده.

۷. په صحيح بخاري او صحيح مسلم كښې چې د اهل سنتو تر ټولو معتبر كتابونه دي راغلي دي چې پيغمبر(ص) و فرمايل بي بي فاطمه (ع) د جنت د ښځو سرداره ده يعني د ټولو ښځو سرداره ده ۲۶

۸. له پيغمبر(ص) پوښتنه وشوه اې د خداي رسوله (ص) ايا فاطمه د خپلې زمانې د ښځو سرداره ده دوي وفرمايل "نه دا يوازي د عمران د لور بي بي مريم په حقله راغلي دي، خو زما لور له اوله واخلي تر اخره پورې دنړۍ د ټولو ښځو سرداره ده.

۹. امام علي بن موسى الرضا عليه السلام له حضرت امام علي عليه السلام روايت كړې دى. چې پيغمبر(ص) وفرمايل چې د قيامت په ورځ به منادي اواز وكړي چې اې مخلوقه! سترگې پټې كړئ چې فاطمه له لارې تيره شي"

۱۰. ابو ايوب انصاري هم دا حديث نقل كړې او وايې چې بي بي فاطمه (ع) به په داسي حال كښې په لاره تيريږي چې د جنت ۷۰۰۰۰ حورې به يې ملگرې وي.

۱۱. پيغمبر(ص) بي بي فاطمه (ع) ته وفرمايل چې اې فاطمه (ع)! خداي پاك په زمكه كښې ستا ميره انتخات كړو او ماته يې وحي وكړه چې تا هغه ته واده كړم. خداي پاك ستا د عزت او كرامت په وجه ته داسې كس ته واده كړې چې له ټولو مسلمانانو مخكښې يې ايمان راوړې دى. حلم او زغم يې ډير او علم يې زيات دى ۲۷

۱۲. سفين بن عيينه وائى امام صادق عليه السلام د "مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ" يعني دوه درياښونه يې روان كړل چې له يو بل سره يو ځايې شي" په تفسير كښې وفرمايل د دوو سيندونو نه مطلب علي او فاطمه دي. "و يُخْرِجُ مِنْهُمَا الْمُلُوءَ وَالْمَرْجَانِ" يعني له دغو دوو څخه بيا لولو او مرجان راوباسي، نه مطلب امام حسن او امام حسين دي. ۲۸

۱۳. له امام صادق عليه السلام پوښتنه وشوه ولې بي بي فاطمه (ع) ته زهرا يعني ځلانده ويل كيږي؟ وي فرمايل ځكه چې كله به په مانځه ودریده نور به يې د اسمان والو لپاره ځليدو لكه څنگه چې زمكې والو ته ستوري ځليږي ۲۹

۱۴. په روايت كښې راغلي دي چې كله به بي بي فاطمه(ع) عبادت او مونځ كولو او كوم بچى به يې په ژاړا شو نو فرينښتي به د هغه زانگو زنگوله. ۳۰

له فاطمې(ع) سره د پيغمبر(ص) د مينې ځينې نمونې او احترام

له بي بي فاطمه (ع) سره د پيغمبر(ص) مينه دومره زياته وه چې دا چاره د پيغمبر(ص) د ژوند له حيرانتياوو ګڼلې شوه او كه دې خبرې ته ځير پام وكړو چې ګران رسول (ص) د خداي په نزد تر ټولو نژدې او لوړ انسان ؤ او په ټولو چارو كښې د حقو معيار او د عدل او اعتدال ميزان او پارسنگ ؤ او د هغه هره وينا او كړچار د سنت درجه لري ځكه چې خداي تعالى فرماي:

“وَمَا يَتَطَقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ” يعنې پيغمبر(ص) له خپلې خوښې او نفسه هيڅ خبره نه كوي بلكې هر څه چې وايې له وحى څخه وي. نو د بي بي فاطمه (ع) په معنوي فضيلت به لارښه پوه شو.

د پيغمبر(ص) نورې لوڼه هم وې او كه څه هم ګران رسول(ص) له خپلې كورنۍ او حتى پرديو سره مينه لرله خوله بي بي فاطمه (ع) سره د هغوي مينه ځانګړې او جدا وه او په اكثر و ځايونو كښې به يې دا مينه څرګنده اعلانوله. او دا پخپله يو دليل دى چې د بي بي فاطمه (ع) او د هغې د كورنۍ ژوند د اسلام له برخليك څخه نه جدا كيدونكى دى اوله بي بي فاطمه(ع) سره پيغمبر(ص) رابطه يوازې د پلار او لور رابطه نه وه بلكې دا خبره د يوې ټولنې له حياتي مسئلو، د يو امت له راتلونكې او د مسلمانانو د رهبرۍ او امامت په حقله د خداي له اوامرو سره كاملا تعلق لري.

۱. پيغمبر(ص) به چې كله په سفر تللو نو تر ټولو وروسته به يې له بي بي فاطمه (ع) سره خداي پامانې كوله او چې له سفره به راستنيدو نو لومړى به د بي بي فاطمه (ع) كور ته تللو.

۲. امام باقر عليه السلام او امام صادق عليه السلام فرمائي چې پيغمبر(ص) به تل تر څملاستو مخكښې بي بي فاطمه (ع) ښكلوله، خپل مخ به يې د هغې په سينه كښودلو او دعا به يې ورته كوله.

۳. پيغمبر(ص) فرمايي چې فاطمه زما د وجود ټوټه ده، چا چې دا خوشحاله كړه زه يې خوشحاله كړم او چا چې دا خفه كړه زه يې خفه كړى يم او د فاطمه(ع) په ټولو خلقو كښې ماته ګرانه ده.

۴. همداراز فرمايي دا زما د وجود ټوټه، زما زړه او په بدن كښې زما روح دى چا چې دا ازار كړه زه يې ازار كړى يم، ۳۱ دا حديث بخاري هم نقل كړى دى. جابر دا روايت داسي نقل كړى دى. ”نو چا چې دا ازار كړه، زه يې اذيت كړى يم او چا چې زه وزورلم خداي يې وزوروه” او دا حديث په صحيح مسلم او د اهل سنتو په ډيرو كتابونو كښې راغلى دى.

۵. پيغمبر(ص) وفرمايل چې زما لور د جنت د ټولو ښځو سرداره ده. هغه زما د وجود ټوټه، زما د سترگو يخوالى، زما د زړه ميوه او زما په بدن كښې روح دى او زما نه پيدا شوې د انسان په شكل كښې يوه حوره ده” ۳۲

د بي بي عايشه نه روايت دی چې فاطمه (ع) به کله هم گران رسول(ص) ته ورغله هغه مبارک به ورته پاڅيده د بي بي فاطمه (ع) سر به يې ټنگولو او هغه به يې په خپل ځای کښينوله. او کله به چې پيغمبر(ص) د فاطمې(ع) کتني ته ورتللو نو يو بل به يې ټنگول او له يو بل سره به کښينا ستل. ۵۵

اسماني واده

د هجرت په دويم کال پيغمبر(ص) بي بي فاطمه (ع) حضرت علی عليه السلام ته واده کړه ۳۳ او دا دواړه ددې واده لائق وؤ لکه څنگه چې امامان فرمايې: "له علی پرته بل سړی د بي بي فاطمه (ع) لپاره خاوند او د هغې هم څنگ او برابر نه شو کیدی" ۳۴

ددې واده ځينې خصوصيات چې ددې د درجې د لوړاوي ښودنه کوي دا دي چې پيغمبر(ص) د عربو او قريشو د ډيرو مشرانو او لويانو غوښتنه رد کړه او وي فرمايل چې د بي بي فاطمه (ع) واده د خداي په حکم پورې تړلی دی. او بالاخره چې حضرت علی عليه السلام غوښتنې ته ورغلی نو پيغمبر(ص) يې غوښتنه ومنله او وي فرمايل چې همدا اوس اوس فرېښته نازل شوې وه او د خداي يې حکم راوړو چې فاطمه(ع) علی عليه السلام ته واده کړه. ۳۵

له علی يې وپوښتل د واده د خرچې لپاره څه لري؟ علی وويل چې يوازې يوه توره، يوه زغره او يو اوبښ چې اوبه پرې راوباسم او راوړم، نور څه راسره نشته. پيغمبر(ص) ورته وفرمايل چې زغره خرڅه کړه او د هغې په پيسو چې قابو پنځه سوه درهمه کيدې د بي بي فاطمه (ع) لپاره ساده غوندي جهيز او سامان برابر کړه.

ددې نورانې او اسماني واده هره گوښه او پهلو د پيغمبر(ص) د منوونکو لپاره نبوت او امامت ته د خداي پاک و خاص عنايت او پام ښودنه کوي او مونږ ته دا سبق راکوي چې په واده کښې فضول خرچونه او پيسې لگول نه دي پکار. بلکه ساده والی ضروري دی او له ډيرو جهيزونو او خرڅونو بايد ځان وساتل شي. ددې نورانې واده ځينې اړخونه دا دي:

۱. کله چې حضرت امام علی عليه السلام د فاطمې(ع) غوښتنې ته راغی پيغمبر(ص) وفرمايل تر تا مخکښې نورو خلقو هم د فاطمې(ع) غوښتنه کړې ده د هر يو په حقله مې له فاطمې(ع) پوښتنه وکړه خو هغې د ناخوښۍ او خفگان څرکندونه کړې ده نو اوس ته کښينه چې زه ترې ستا په حقله هم تپوس وکړم. هله بي بي فاطمه (ع) ته ورغی او د علی عليه السلام د غوښتنې يې خبر کړه، بي بي فاطمه (ع) نه خفه شوه او نه يې مخ واړولو. پيغمبر(ص) پاڅيد او وي فرمايل الله اکبر د فاطمې(ع) چپتيا د خوښۍ نڅښه ده. ۳۶

۲. د علی علیه السلام او فاطمې(ع) د واده مهر یوه زغره وه چې خرڅه شوه او د هغې په ځینو پیسو دا جهیز برابر کړی شو یو قمیص، یوه لویه لویه، یوه خيبري توره، تولیه، د رسيو یو کټ، دوه تولیانې چې یوه د گډو د وړۍ او بله د کجورو د پوستکو وه، څلور بالنبتونه، یوه پشمې پرده، یوه درۍ او بورۍ، یوه لاس میچنه، یوه د پیسو (میسو) محمه، یو د څرمنې لوبنۍ، د اوبو یو مشک، د پیو یوه کاسه، یوه لویه یا کوزه، یو شین جام او څو خاورینې کوزې یا صراحی. علی هم د واده لپاره خپل کور په دې طریقې تیار کړو. په کور کښې یې نرمې شگې یا ریگ واچول د کور د دوو دیوالونو په مینځ کښې یو لرگۍ بنځ کړو چې جامې پرې ځوړندوي او د گډې یوه څرمنه او د کجورو د پوستکو یوه متکا یا تکیه یې تیاره کړه. ۳۷

د بي بي فاطمه (س) اخلاق او د ژوند څو گوښې

زهد او پرهیزگاري:

له امام صادق علیه السلام او جابر انصاری نقل شوي دي چې پیغمبر(ص) بي بي فاطمه (ع) ولیدله چې شېرې او ډیلې جامې یې اغوستې دي، په لاسو سره میچنه تاوې او سره له دې بېچې ته پۍ هم ورکوي، د پیغمبر(ص) په سترگو کښې اوښکې راغلې او وې فرمایل زما گرانې لورې د آخرت د شیرینۍ او خوږوالي لپاره د دنیا سختۍ وزغمه عرض یې وکړو ای د خدای رسول(ص) د خدای د نعمتونو شکر کوم او خدای پاک دا ایت نازل کړو:

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ۚ ۳۸ خدای پاک به تاله ډیر زر درکړي چې راضي او خوشحاله شې.

په کور کښې کار:

امام صادق علیه السلام فرمایې چې علی علیه السلام به اوبه او خشاک راوړلو او بي بي فاطمه (ع) به اوږه وړول، اغېل به یې، ډوډۍ به یې پخوله او جامې به یې گنډلې. حضرت علی علیه السلام فرمایې فاطمې(ع) بي بي په مشک کښې دومره اوبه راوچلولې چې په سینه یې اثر وکړو او په سینه کښې یې درد پیدا شو. په خپلو لاسو یې میچن دومره وچلولو چې لاسونه یې پولۍ شول، د کور د صفایۍ په وجه یې جامې له دوږو ډکې او دومره اورونه یې د پخلي لپاره بل کړل چې جامې یې لوغړنې شوې.

یوه ورځ د خدای رسول (ص) د فاطمې(ع) کور ته ورغی او وې لیدل چې بي بي فاطمه (ع) د میچنې په چلولو مشغوله ده. پیغمبر(ص) وفرمایل: په تاسو کښې کوم یو ډیر ستړی دی. علی علیه السلام وفرمایل: “فاطمه(ع) پیغمبر(ص) فاطمې(ع) ته ورغی او ورته یې وویل پاڅه. بي بي

فاطمه (ع) پاڅيده او پيغمبر(ص) د هغې په ځايې کښيناست او له علي عليه السلام سره يې د دانو په اوږه کولو کښې مرسته وکړه.

امير المؤمنين حضرت علي عليه السلام فرماي په خداي قسم له فاطمې(ع) سره په ټول ژوند کښې مې هيڅ کله هغه خفه نه کړه او نه مې کوم کار ته مجبوره کړه او هغې هم زه خفه نه کړم او زما نافرمانې يې و نه کړه. او چې کله به مې هغې ته کتل نو غمونه او دردونه به مې ختميدل. ۳۹
بي بي عائشه فرمايي د پيغمبر(ص) نه علاوه تر فاطمې(ع) زياته رښتوني ښځه ما نه ده ليدلې. ۴۰

حسن بصري وايي په دنيا کښې له فاطمې(ع) زياته عبادت کونکې ښځه نه ده راغلې هغې دومره عبادت کوؤ چې پښې به يې و پرسيدي. ۴۱

امام حسن مجتبي عليه السلام فرمايي مور بي بي فاطمه (ع) به مې ليدله چې د جمعې په شپه به عبادت ته پاڅيده، له ماښامه تر سهاره به يې رکوع او سجدي کولې او د مؤمنانو سړو ښځو لپاره به يې دعا کوله. د هر کس نوم به يې اخستو او دعا به يې ورته کوله ما ورته وويل مورې لکه څنگه چې نورو ته دعا کوي خپل ځان ته ولي نه کوي؟ هغې وفرمايل ځويه لومړۍ گاونډيان بيا ځان. ۴۲

له کاليو او سنگاره ځان ساتل:

امام سجاد عليه السلام فرمايي چې اسماء بنت عميس راته قيصه وکړه چې يوه ورځ ستا له نيا (بي بي فاطمه (ع)) سره ناسته ؤم چې گران رسول (ص) راننوت. بي بي د سړو زړو يو اميل په غاړه کړی ؤ چې حضرت علي عليه السلام ورله د خپلې برخې د غنيمت له ماله اخستی ؤ. پيغمبر(ص) وفرمايل اې گرانې لورې! خلق ونه وايې چې د محمد لور د جبارانو او لويانو کالي اغوندي. "بي بي فاطمه (ع) هغه اميل مات کړو، خرڅ يې کړو او په هغې يې يو غلام واخست او بيا يې ازاد کړو. د خداي رسول (ص) له دې کاره ډير خوشحاله شو. ۴۵

پيغمبر(ص) د بي بي فاطمه (ع) د واده لپاره يو قميص واخستو ځکه چې د بي بي فاطمه (ع) په خپل قميص کښې پيوندونه لگيدلي وو. په دغه وخت يو فقير راغی او وې ويل چې ماته يو زوړ قميص را کړئ بي بي فاطمه (ع) وغوښتل چې خپل زوړ قميص ورته ورکړې خورا ياد يې شو چې خداي پاک په قران کښې فرمايي: لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ (تر هغه پورې يو څيز نيکۍ ته نه رسي چې هغه شی نورو ته ورنه کړې چې پخپله دې خوښ وي) يعنې پکار دی چې د خپلې خوښې څيز نورو ته ورکړې. له همدې امله يې خپل نوی قميص فقير ته ورکړو. ۴۶

حجاب، پرده او له پرديو سړو حيا:

امام موسی بن جعفر فرمایي چې حضرت علی علیه السلام وفرمايل یو نابینا او پوند سړی د بي بي فاطمه (ع) کور ته ورغی بي بي ځان په چادر کښې پټ کړو . پیغمبر(ص) ترې پوښتنه وکړه . چې ولي دومره پرده کوې ، دی خو تا نه ويني ؟ بي بي وفرمايل که ما نه ويني نو زه خو يې وينم .او بله دا چې پوزه او د بويولو حس خو يې روغ دی او عطر بويولی شي ”

رسول(ص) وفرمايل گواهي ورکوم چې ته زما د وجود ټوټه يې ۴۳ له بي بي فاطمه (ع) پوښتنه وشوه چې د ښځو لپاره څه خيز تر ټولو غوره دی . هغې وفرمايل د ښځو لپاره تر ټولو ښه دا ده چې سړي ونه گوري او سړي هم هغوي ونه گوري .

له خدمتگاري سره د کور د کار ويشل:

سلمان فارسي وايي بي بي فاطمه (ع) ناسته وه او ميچن يې چلوله او د لاسونو د زخمونو په وجه د ميچنې دسته هم د وینو وه . امام حسين علیه السلام چې هغه وخت يو وړوکی ماشوم ؤ ، د کور په يو کونج کښې له لوږې ژړل . ما عرض وکړو ای د خداي د رسول (ص) لورې! لاسونه دی ولي زخمي کړي دي . فضا هم شته دې ته پرېږده چې ميچن وچلوي . بي بي فاطمه (ع) وويل د خداي رسول (ص) ماته فرمايلې دې چې پکار ده يوه ورځ زه په خپله د کور کار کوم او يوه ورځ فضا . او ددی نمبر پرون تير شو . ۴۴

لوږه او اسماني ډوډۍ

ابو سعيد خدری وايي يوه ورځ حضرت علی علیه السلام سخت وږی ؤ . بي بي فاطمه (ع) ته يې وويل ډوډۍ شته چې رايې کړې؟ بي بي فاطمه (ع): ” نه په خداي قسم هيڅ نشته . هغه لږه غونډې ډوډۍ وه چې تاسو ته مې درکړه ” حضرت علی علیه السلام وي ولې دې زه خبر نه کړم چې څه درته تيار کړم . بي بي وويل زه له خدايه شرميرم چې دا سې خيز له تا وغواړم چې په وس کښې دې نه وي حضرت علی علیه السلام په اعتماد او د خداي توکل سره راووت او يو دينار يې قرض کړو . دينار يې لاپه لاس کښې ؤ چې مقداد بن الاسود ورته مخې ته ورغی . د سختې گرمۍ ورځې وې او نمر ډير تود او سوزونکی ؤ . حضرت علی علیه السلام چې په دې سختې گرمۍ کښې د هغه بد حالت وليده نو تپوس يې ترې وکړو چې ولې په دې تودوخې کښې سرگردانه يې؟ مقداد وويل پرېږده زما حال ما پوښتنه ، علی علیه السلام وويل امکان نه لري چې خبر شم؟ مقداد بيا وويل پرېږده مولاتپوس مې مه کوه . چې کله علی علیه السلام ډير تينگار وکړو نو وويل په خداي قسم زه ده لوږې د لاسه له کور راوتلی يم . بچو مې کور کښې له لوږې ژړل . ما دا منظر ونه ليدې شو نو راوواتم چې څه چاره وکړم . د علی په سترگو کښې اوښکې راغلې او وويل په هغه چا قسم چې تا پرې قسم وخوړه زه هم د لوږې له لاسه له کوره راوتلی يم او دا دی يو دينار مې قرض کړی دی خو تا پخپل ځان مقدم او مخکښې گڼم او دا وينار تا ته درکوم . دينار يې هغه ته ورکړو او په

خپله جومات ته لاړ او د ماسپښين مازيگر او ماښام مونځ يې په جومات کښې په پيغمبر(ص) پسې وکړو. پيغمبر(ص) ورڅخه تر مانځه وروسته تپوس وکړو چې د ماښام د ډوډۍ لپاره څه شته که نه چې زه هم درشم؟ حضرت علي عليه السلام سر تپک کړو او حيران ؤ چې څه ځواب ورکړي. پيغمبر(ص) د هغه د لوړې او د دينار له قيصې خبر ؤ او خداي ورته وحي کړې وه چې نن ماښام به ډوډۍ له حضرت علي عليه السلام کره خوري. چې کله علي(ع) غلې پاتې شو او ځواب يې ورنه کړو نو پيغمبر(ص) وفرمايل يا ووايه نه چې لاړ شم او يا ووايه هو چې له تا سره درشم. حضرت علي(ع) د حيا او د پيغمبر(ص) د احترام په وجه وويل بسم الله راځئ چې څو. پيغمبر(ص) له علي سره کور ته ورغی بي بي فاطمه (ع) مونځ خلاص کړی ؤ خو لا په مصلی ناسته وه او شا ته يې يو ديگچې پروت ؤ چې خوږ براس او بوی ترې ختو. بي بي چې کله د پيغمبر(ص) اواز واوریده، پاڅیده او هغوي ته يې په خير راغلي وويل. پيغمبر(ص) يې په سر لاس راکښو او وې فرمايل گراني لورې څنگه دې ورځ تيره کړه. خداي درباندي رحمت وکړه زر زر ډوډۍ راواچوه، وږې يو فاطمې(ع) بي بي ديگچې راواخستو او د پيغمبر(ص) او علي مخې ته يې کښود. حضرت علي چې ډوډۍ ته وکتل او د هغې خوږ بوي پرې ولگیده نو بي بي ته يې په غصې سره سترگې وغړولې. فاطمې(ع) وويل سبحان الله! څومره په غصې راته گوري، ته به وی لکه چې ما څه غلطې کړې وي؟ علي ورته وويل د دې نا بله لويه غلطې کومه ده چې تا ويل دوه ورځې وشوې چې ډوډۍ نشته. بي بي اسمان ته وکتل او وې ويل خداي خبر دی چې ما رښتيا ويلې دي.

حضرت علي ورته وويل نو دا ډوډۍ له کومې راغلې ده؟ داسې ډوډۍ خو ما تر اوسه نه ليدلې او نه خورلې وه.

د خداي رسول (ص) د علي عليه السلام په اوږه لاس کښود او وې فرمايل ای علي دا د خداي لخوا ستا د دينار بدله ده. اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (خداي چې چاته وغواړي بې حسابه روزي ورکوي) ۴۷ بيا پيغمبر(ص) له ډير شوق او شکره وژړل او وې فرمايل ثنا د هغه خداي ده چې تاسو ته يې له مرگه مخکښې بدله درکړه او ای علي ته يې د ذکر يا او بي بي فاطمه (ع) يې د عمران د لور مريم په شان وگړولي: کُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا ذِكْرُهَا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۴۸ (يعني کله به چې ذکر يا د بي بي مريم د عبادت محراب ته ورتللو نو له هغې سره به يې طعام(ډوډۍ) ليدله. ۴۹

حاجتمن ته بخشش او برکتی اميل

جابر بن عبد الله انصاري واي يوه ورځ پيغمبر(ص) د مازيگر مونځ زمونږ سره يو ځاي وکړو. چې کله له نمانځه فارغ شو نو يو غريب مهاجر عرب چې ډيرې زړې او شلیدلې جامې يې اغوستې وې، پيغمبر(ص) ته ورغی. د خداي رسول (ص) ورځينې د حال احوال پوښتنه وکړه. عرض يې

وکړو ای د خدای رسول له (ص) وېرې یم ماته ډوډۍ راکړه. بدن مې لغړې دی، جامې هم راته راکړه او له ما سره احسان او نیکي وکړه. پیغمبر (ص) وفرمایل له ماسره خو څه نشته چې درېې کړم خو بنو ستا راهنمایې هم د بنیګرې په شان ده. نو ته د هغه چا کور ته لاړ شه چې خدای او رسول (ص) ورسره مینه لري او هغه هم د خدای او رسول (ص) سره مینه لري او د هغه په لاره کښې سر بنسیندنه کوي، د فاطمې (ع) کور ته لاړ شه بیا یې بلال ته وویل چې دی د فاطمې (ع) کره بوځه.

بوډا سړی له بلال سره د بي بي فاطمه (ع) کور ته ورغی او په دروازه کښې یې اواز وکړو سلام دې وې په تاسو ای د نبوت او ای د فرښتګانو او جبراییل د نازلیدو کورنۍ. بي بي فاطمه (ع) ورته د سلام ځواب ورکړو او وې ویل ته څوک یې؟ عرض یې وکړو یو بوډا اعرابي یم چې د سختۍ او کړاوونو په وجه مې هجرت کړی دی. ستا قدرمن پلار ته ورغلم هغه تاته راولیرلم نو اوس په ما احسان وکړه چې خدای درباندي رحمت نازل کړي.

فاطمې (ع)، علی علیه السلام او د خدای رسول (ص) درې ورځې ډوډۍ نه وه خوړلې او پیغمبر (ص) د دوي په حال خبر ؤ. بي بي فاطمې (ع) د ګډې کوتلې شوې څرمن چې حسن او حسین علیهما السلام به پرې څملاستل، هغه ته ورکړه او وې ویل چې خدای دې درله تر دې ښه درکړي.

اعرابي وویل ای د محمد (ص) لورې! ما تا ته د خپلې لوږې ګيله وکړه او ته ماته د ګډې څرمن راکوې. زه په دې ناره خپته په دې څه وکړم؟ فاطمې (ع) بي بي چې دا واوریدله نو خپل امیل یې چې د حمزه بن عبدالمطلب لور ورته هدیه کړې ؤ اعرابي ته ورکړو او وې ویل دا واخله او خرڅ یې کړه، امید دی چې خدای به درته د دې په ځای څه څیز درکړي.

اعرابي امیل واخستو او جمات ته راغی. پیغمبر (ص) د خپلو یارانو په منع کې ناست ؤ. اعرابي وویل ای د خدای رسول له (ص) بي بي دا امیل راکړو او وې ویل چې ځانته یې خرڅ کړه. خدای به دې کار برابر کړي.

د پیغمبر (ص) په سترگو کې اوښکې راغلې او وې فرمایل: انشاءالله کار په دې برابر شي ځکه چې د نړې د ټولو میرمنو سردارې درته دا امیل درکړی دی.

عمار یاسر پاڅیدو او عرض یې وکړ ای د خدای رسول له (ص) اجازت را کوې چې دا امیل زه واخلم. وې فرمایل: "هو" عمار وویل ای اعرابي دا په څو خرڅوې؟ وي ویل په دومره ډوډۍ چې زه پرې موږ شم. په یو نیم چادر چې زه پکې خدای ته مونځ وکړم او یو دینار چې ما کورته ورسوي"

عمار یاسر د خیبر د غنیمت خپله برخه خرڅه کړې وه او څه ورسره نه وؤ. بیا بي بي هم وویل ددې امیل په مقابل کې درته شل دیناره دوه سوه درهمه یو یمني څادر او خپل اوښ درکوم چې هم کور ته ورسې او په ډوډۍ موږ شي. اعرابي له عمار یاسر سره لاړو او هغه ورته دا ټول څیزونه ورکړل. اعرابي پیغمبر (ص) ته راستون شو او پیغمبر (ص) ته یې وویل چې موږ او بي نیازه شوم. د خدای

رسول(ص) ورته وفرمايل نو اوس فاطمې(ع) ته ددې احسان په وجه دعا وکړه اعرابي وويل اى خدايه! ته تل زمونږ خداي يې، مونږ ستا عبادت کوؤ او ته زمونږ رازق يې بي بي فاطمه (ع) ته هغه څيز ورکړه چې سترگو نه دى ليدلى او غوږونو نه دى اوريدلى پيغمبر(ص) د هغه په دعا امين ووې او وې فرمايل خداي پاک بي بي فاطمه (ع) ته همداسې څيز عطا کړى دى ځکه چې زه بې پلار يم چې هيڅوک زما په شان نشته، او على عليه السلام بې خاوند دى که امام على نه وي نو بل چوک د هغې د برابرۍ لائق نه وو او خداي پاک بي بي فاطمه (ع) ته حسن او حسين ورکړي دي چې د پيغمبر(ص) لمسي او د جنت د ځوانانو سرداران دي.

له پيغمبر(ص) سره سلمان، عمار او مقداد ناست وو پيغمبر(ص) ورته وفرمايل تاسو ته د فاطمې(ع) نور صفت ووايم، هغوي وويل چې هو. پيغمبر(ص) ورته بيا د بي بي فاطمه (ع) فضيلتونه او صفتونه بيان کړل. عمار هغه اميل په مشکو سره خوشبوناک کړو په يمني کپرې کې يې بند کړو او خپل "سهم" نومې غلام ته يې ورکړو چې دا د خداي رسول ته ورکړه او ته هم د هغوي شوې. مريې اميل واخستو او پيغمبر(ص) ته بې يورو او د عمار خبره يې هم ورته ورسوله، پيغمبر(ص) وفرمايل فاطمې(ع) ته لاږ شه اميل هم ورته ورکړه او ته هم د هغې شوې. بي بي فاطمه (ع) اميل واخستو او غلام يې ازاد کړو. غلام وخنډل بي بي ترې تپوس وکړو چې ولې خاندې؟ دې اميل په برکت راله خدا راځي چې يو اوږى يې موږ کړو، لغړ ته يې جامې ورکړې، فقير يې بې نيازه مريه يې ازاد کړو او اميل هم پخپله خپلې مالکې ته ستون شو. ۵۰

د جنت جامې او له بي بي فاطمه (ع) سره د فرښتو مرسته

يو ځل د ځينو يهوديانو په کور کې واده ؤ، پيغمبر(ص) کره ورغلل او وې ويل مونږ د گاونډيتوب حق لرو او له تاسو غواړو چې خپله لور بي بي فاطمه (ع) مونږ کره راوليږئ چې دوي سره زمونږ واره ښکلى شي. دوي په دې خبرې ټينگار هم وکړو.

پيغمبر(ص) وفرمايل دا د على عليه السلام ماندينه ده او تاسو د هغې د تللو اجازت له هغه وغواړئ، هغوي له پيغمبره(ص) وغوښتل چې له علي عليه السلام څخه ددې بلنې سفارش وکړي.

يهوديانو په دې واده کې هر ډول سامان برابر کړى ؤ او گمان يې کاؤ چې بي بي فاطمه (ع) به په زړو او ورستو جامو کې په واده کې گډون وکړې او په دې طريقه به يې لږه خجله او کچه کړو. د خداي فرښتې جبرائيل عليه السلام له جنته جامې راوړې چې دومره ښکلې وې چې تر اوسه چا نه وې ليدلې. بي بي فاطمې(ع) هغه واچولې او کتونکي د هغو جامو په رنگ او بوى حيران دريان شول او چې کله بي بي فاطمه (ع) يهوديانو کره ورغله نو يهودنې ښځې يې په احترام کې په سجدي پريوتې او ډيرې يهودنې د اسلام د دې معجزې په وجه مسلمانې شوې.

ابو ذر وايي يوه ورځ پيغمبر(ص) زه وليدلم چې علي عليه السلام ته اواز وکړم . د علي کور ته راغلم او اواز مې وکړو خو چا ځواب را نه کړو په کور کې ميچنه پخپله تاویده او څوک ورسره په خوا کې نه وو. بيا مې حضرت علي عليه السلام ته اواز وکړو هغه بهر راووت او پيغمبر(ص) ورسره خبرې وکړې چې زه پرې پوه نه شوم بيا مې د خداي له رسوله(ص) پوښتنه وکړه چې دا ميچنه څنگه تاویده؟ پيغمبر(ص) وفرمايل خداي پاک د بي بي فاطمې(ع) زړه او غړي له ايمانه ډک کړي دي. خداي په دنيا کې هم له هغې سره مرسته کوي خداي پاک د پيغمبر(ص) د کورنۍ د خدمت لپاره ځينې فريزې ټاکلي دي.

د اية تطهير او د هل اتی د سورة نزول

په عامو رواياتو کې راغلې دې چې اميرالمؤمنين علي عليه السلام بي بي فاطمه (ع) حسن او حسين عليهما السلام او ددې خدمتگاري فضه نذرکړې ؤ چې دري ورځې روژه ونيسي لومړۍ شپه د روژه ماتې په وخت يو فقير ور وټکولو، حضرت علي عليه السلام خپل روژه ماتې هغه ته ورکړو او نورو هم د هغه په شان خپله ډوډۍ فقير ته ورکړه او په اوبو سره يې روژه ماتې وکړو دويمه شپه يتيم ور ووهلو او دوي خپل روژه ماتې يتيم ته ورکړو دريمه شپه يو اسير (بندي) راغی او دا ځل هم روژه ماتې د هغه په نصيب شو په دې وخت د خداي پاک لخوا "هَلْ آتَى عَلَى الْإِنْسَانِ" سورت نازل شو ۵۱ او پکې "وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا" (يعنې هغوي د خداي پاک محبت کې خپله ډوډۍ مسكين يتيم او اسير(بندي) ته ورکوي) د دي سر بنسندنې او انفاق اشاره ده ځينې عالمانو ويلې دې چې په دي مبارکې سورې کې د هر ډوله جنتي نعمتونو ذکر او وعده شوې ده خو د حورو او د بهشتي ښځو هيڅ ذکر نه دی شوی او دا د بي بي فاطمه (ع) احترام په وجه دي. ددې قيصي تفصيل په مختلفو تفاسيرو کې شته.

د ټولو سني او شيعه مفسرانو او راويانو اعتراف دی او په ډاکه يې ويلي دي چې د "تطهير" ايت (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَ كُمْ تَطْهِيرًا ۵۲) د حضرت امام علي(ع)، بي بي فاطمه (ع) او حسن و حسين عليهما السلام په باب نازل شوی دی او د پيغمبر(ص) د اهل بيتو نه مطلب همدا کسان دي او لکه څنگه چې لويو مفسرانو ليکلې دي دا ايت د هغوي د پاکوالي او معصوم والي ښودنه کوي، په دې حقله نور هم په لسگونو حديثونه شته چې که څوک غواړي نو مفصل کتابونه لوستلی شي البته دلته يوازې يو حديث وړاندې کوم:

نافع بن الحمراء وايي زه اته مياشتې له پيغمبر(ص) سره ؤم او ليدل به مې چې هره ورځ به گران رسول (ص) د سهار د لمانځه لپاره له کوره راوتلو او د بي بي فاطمه (ع) کور ته به ورتلو او فرمايل به يې: "الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، الصَّلَاةُ، إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَ كُمْ تَطْهِيرًا" ای زما کورنۍ په تاسو باندې دې د خداي رحمت او

برکت وي. د مانځه وخت دی په تحقيق سره خدای پاک غوښتي دي چې له تاسو هر ډول ککړتيا او ناپاکي لرې کړي او پاک مو کړي. ۵۳

په مباحلي کې د پيغمبر(ص) ملگري

ټولو راويانو تاريخ ليکونکو او مفسرانو نقل کړې ده چې بي بي فاطمه (ع) له هغه پنځو کسانو څخه ده چې د نجران له عيسايانو سره د گران رسول (ص) په مباحلي کې بې گډون کړی و او دا خبره په دې سربيره چې پخپله يو لوي فضيلت او لوړاوی گڼل کيږي له هغه پياوړو غښتلو دليلونو همره چې ثابتوي پيغمبر(ص) معصوم اهل بيت علي(ع)، بي بي فاطمه(ع)، حسن (ع) او حسين(ع) دی او د پيغمبر(ص) نور خپلوان او بيبيانې په دې خصوصيت کې شريک نه دي د مباحلي قيصر په دا ډول ده:

د نجران ځينې عيسايان رسول مبارک ته ورغلل او د عيسى(ع) په حقله بې له پيغمبر(ص) سره خبرې وکړې، پيغمبر(ص) هغوې ته دا ايت ولوسته "إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ" د خدای په نزد د عيسى مثال (چې بي پلاره پيدا شوی دی) د حضرت ادم عليه السلام د خلقت په شان دی چې ادم (بي له موره او پلاره) له خاورو پيدا کړو.

عيسايان قانع نه شول او اعتراض يې وکړو په پيغمبر(ص) د مباحلي ايت نازل شو او خدای حکم ورکړو "فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ ۵۴...." (څوک چې هم له هغه علمه او پوهې وروسته چې تاته مو درکړه، له تاسره د عيسى په باب محاجه او بحث اوکړي، نو ورته ووايه تاسو خپل بچي او ښځې (زنانه) او نفسونه راوړئ او مونږ به هم خپل بچي او ښځې او نفسونه راوړو هله به مباحله وکړو او په دروغونو به د خدای لعنت وکړو.

مباحله دې ته ويل کيږي چې کله دوه ډلې او اړخه په يوې خبرې کې له يو بل سره اختلاف لري نو په يو بل بد ووايي او له خدای وغواړي چې کوم طرف چې په باطلو دی په هغه لعنت او عذاب نازل کړه. دا کار يوازې د خدای رښتني پيغمبران کولی شي. د نجران د عيسايانو اول ومنله او وټاکل شوه چې سبا له مباحله وشي، خو چې کله له پيغمبر(ص) لارل نو له يو بل سره بې صلاح وکړه او اسقف ورته وويل که سبا پيغمبر(ص) له خپلو بچيو او کورنۍ سره راغی نو مباحله ونه کړي او که اصحاب يې له ځان سره راوستل نو بيا مه پرېږدئ هيڅ باک نشته او حقيقي به نه وي.

سبا ته پيغمبر(ص) له امير المؤمنين حضرت امام علي(ع)، بي بي فاطمه (ع)، حسن(ع) او حسين (ع) سره مباحلي ته راغی. د عيسايانو په وړاندې په خاوره کيښناست او اهل بيتو ته بې وفرمايل کله چې زه دعا وکړم تاسو پرې امين ووايي. عيسايان د گران رسول د حالت په ليدلو ډير وويريدل

او ډاډه شول چې د هغه طريقه د رښتونو پيغمبرانو په شان ده له هغه مبارك يې وغوښتل چې ورسره صلح وكړي او د مصالحې په توگه يې ځنې مال پيغمبر(ص) ته وركړو او ستا نه شول.

شهادت

د پيغمبر(ص) له وفاته وروسته په بي بي زهرا باندي ډير مصيبتونه راغلل او ژوند ورته سخت شو او د خپل پلار چې عشق او مينه به يې ورسره كوله، په جدايي به يې ډرل كله كله به د پلار قبر ته تلې او ډير به يې ډرل ۵۶ په كور كې به يې هم ډير ډرل. كله چې د مدينې خلكو د هغې په ډيره ډرا اعتراض وكړو او وې ويل چې مونږ ستا له ډره تنگ شو نو حضرت امام علي عليه السلام د هغې لپاره په بقيع مقبره كې د بيت الاحزان(د غم كور) په نامه يوه كوټه جوړه كړه. بي بي فاطمه(ع) به هر سهار حسنين عليهما السلام هلته له ځان سره بوتلل او تر شپې پورې به يې ډرل. امام علي عليه السلام به ماڅختن هغه كور ته راوستله تر دې چې د ډيرې ډرا او مصيبتونو په وجه ناروغه شوه او بيماري يې ورو ورو سخته شوه او بالاخره د همدغو غمونو په وجه د هجرت د يو لسم كال د جمادى الاول په ديارلسمه يا د جمادى الثاني دريمه نيټه يعنې د خپل گران پلار له وفاته پنځه اويا يا پنځه نوي ورځې پس يې له دنيا سترگې پټې كړې. د شهادت په وخت د هغوي عمر قابو اتلس كاله ؤ.

۱. كشف الغمه چاپ اسلاميه ۱۳۸۱ هجري قمرى ج ۲ ص ۱۸. مناقب شهر آشوب چاپ نجف ج ۳ ص ۱۳۲ بحار الانوار چاپ جلد ۴۳ ص ۱۶ بيت الاحزان محدث قمى چاپ مطبعه سيد الشهداء قم ص ۱۲

۲. مناقب شهر آشوب چاپ نجف ج ۳ ص ۱۳۳

۳. مناقب ج ۳ ص ۱۳۲، اصول كافى ج ۱ ص ۴۵۸.

۴. مناقب ج ۳ ص ۱۳۲، اصول كافى ج ۱ ص ۴۵۸.

۵. مناقب ج ۱ ص ۱۳۷، اصول كافى ج ۱ ص ۴۵۸.

۶. مناقب شهر آشوب چاپ نجف ج ۳ ص ۱۳۳

۷. سورة احزاب، اية ۳۳

۸. سورة قلم اية ۴

۹. سورة نجم اية ۴

۱۰. شعب ابى طالب د مكى په خوا كې يوه دره وه چې پيغمبر(ص) او له هغوي سره اړوند كسان او مسلمانان د اقتصادي كلونو كې هغه ځاي كې مقيم وو منتهى الامال ص ۶۳-۶۴

۱۱. صحيح بخارى كتاب بدء الخلق، صحيح مسلم كتاب الجهاد والسير باب غزوه احد.
۱۲. كشف الغمه ج ۲ ص ۱۳، مسند احمد بن حنبل ج ۵ ص ۲۷۵ صحيح ابوداؤد ج ۲۶ سنن بيهقي ج ۱ ص ۲۶.
۱۳. امالى طوسى، ج ۲ ص ۱۴-۱۵.
۱۴. تذكرة الخواص ص ۳۰۳ او په لږ فرق سره په كشف الغمه ج ۲ ص ۷۸-۷۹ کې.
۱۵. بحار ج ۱۶ ص ۸، ۱۳.
۱۶. د ځينو راواياتو له مخې حضرت ابو طالب (ع) له حضرت خديجه خه يو مياشت مخکې وفات شوى ؤ (امالى طوسي ج ۲ ص ۷۹).
۱۷. امالى طوسي ج ۲ ص ۷۹.
۱۸. پکاردې چې پام ولرو چې د حضرت ابوطالب (ع) په حقله داسې نسبتونو زياتره د معاويه او بني اميه د نورو حکومتونو په وخت رواج وموند او هغوي به حضرت امام علي ابن ابيطالب (ع) د دښمنۍ په وجه داسې دروغونه خپرول.
۱۹. صحيح بخاري كتاب الاستيزان، صحيح مسلم كتاب فضائل صحابه باب فضائل فاطمه.
۲۰. امالى مفيد ص ۲۷-۳۷.
۲۱. مستدرک الصحيحين ج ۳، ص ۱۵۳، کنز العمال ج ۷ ص ۱۱۱ و ۱۱۹.
۲۲. صحيح ترمزى ج ۲ ص ۳۰۶، مستدرک الصحيحين ج ۳، ص ۱۵۱، مسند احمد بن حنبل ج ۵ ص ۳۹۱.
۲۳. مناقب ج ۳، ص ۱۹۰.
۲۴. كشف الغمه ج ۲ ص ۲۳.
۲۵. بحار ج ۴۳ ص ۱۹.
۲۶. مناقب ج ۳، ص ۱۱۶ په دې حقله په حواله نمبر ۲۳ کې د نورو کتابونو ذکر شوى دى.
۲۷. بحار ج ۴۳ ص ۹۷-۹۸، کنز العمال ج ۶ ص ۱۵۳.
۲۸. بحار ج ۴۳ ص ۳۲، مناقب ج ۳ ص ۱۰۱.
۲۹. علل الشرائع ص ۱۷۳، بحار ج ۴۳ ص ۱۲، معاني الاخبار ص ۶۴.

۳۰. بحار ج ۴۳ ص ۴۵، مناقب ج ۳، ص ۱۱۶ .
۳۱. صحيح بخاري كتاب بدء الخلق باب مناقب قرابة رسول الله و منقبه فاطمه عليها السلام ، مسند احمد بن حنبل ج ۴ ص ۳۲۸ ، صحيح مسلم كتاب فضائل الصحابه
۳۲. صحيح بخاري كتاب بدء الخلق باب مناقب قرابة رسول الله و منقبه فاطمه عليها السلام ، مسند احمد بن حنبل ج ۴ ص ۳۲۸ ، صحيح مسلم كتاب فضائل الصحابه
۳۳. صحيح ترمذي ج ۲ ص ۳۱۹ .
۳۴. كشف الغمه ج ۱ ص ۴۷۷-۴۹۵ ، مناقب ج ۲ ص ۳۰-۳۱ .
۳۵. بحار ج ۴۳ ص ۱۲۴-۱۲۷ ، كشف الغمه ج ۱ ص ۴۸۰ .
۳۶. بحار ج ۴۳ ص ۹۳-۱۱۲ ، امالي طوسي ج ۱ ص ۳۸ .
۳۷. بحار ج ۴۳ ص ۱۱۴ ، مناقب جم ۳ ص ۱۲۹ .
۳۸. سورة ضحى اية ۵ (تفسير در منشور) كنز العمال ج ۶ ص ۲۹۵ .
۳۹. بحار ج ۴۳ ص ۱۳۴ ، كشف الغمه ج ۱ ص ۴۹۲ ، بيت الاخزان ص ۳۷ .
۴۰. بحار ج ۴۳ ص ۱۳۴ ، مستدرک الصحيحين ج ۳ ص ۱۶۰ .
۴۱. بحار ج ۴۳ ص ۸۴ ، مناقب ج ۳ ص ۱۱۹ .
۴۲. بحار ج ۴۳ ص ۸۱ و ۸۲ .
۴۳. بحار ج ۴۳ ص ۹۱ .
۴۴. بحار ج ۴۳ ص ۸۱ .
۴۵. بحار ج ۴۳ ص ۸۱ ، عيون الاخبار ج ۲ ص ۴۵ .
۴۶. رباحين الشريعة ج ۱ ص ۱۰۶ .
۴۷. سورة ال عمران اية ۳۷ (قصص الانبياء ثعلبي ص ۵۱۳ تفسير در منشور
۴۸. سورة ال عمران اية ۳۷ (قصص الانبياء ثعلبي ص ۵۱۳ تفسير در منشور
۴۹. بحار ج ۴۳ ص ۵۹-۶۱ .
۵۰. بحار ج ۴۳ ص ۵۶-۵۸ .

٥١. كشف الغمه ج ١ ص ٤١٣-٤١٧

٥٢. سورة احزاب اية ٣٣

٥٣. كشف الغمه ج ٢ ص ١٣، امالي طوسي ج ١ ص ٨٨

٥٤. سورة ال عمران اية ٥٤

٥٥. بحار ج ٤٣ ص ٤٠، صحيح ترمذي ج ٢ ص ٣١٩، صحيح ابو داؤد ج ٣٣ باب ما جاء فى
القيام

٥٦. بيت الاحزان ص ١٤١، منتهى الامال ص ١٦٤